

Referat af møde i det Grønne Råd for Viborg Kommune

Mødedato: Onsdag den 4. marts 2020

Mødetidspunkt: Kl. 15.00 – 17

Mødested: Mødelokale M5, Viborg Rådhus, Prinsens Alle 5, 8800 Viborg

Teknik & Miljø
Natur og Vand

Dato: 3. april 2020

Sagsnr.: 17/58832
Sagsbehandler: jrs

Deltagere:

- Poul Nold Jensen, Friluftsrådet Limfjord Syd.
- Jens Frydendal, Danmarks Naturfredningsforening Afdeling Viborg.
- Villy Lauritsen, Dansk Ornitologisk Forening Nordvestjylland (*vikar*).
- Flemming F. Hansen, Danmarks Sportsfiskerforbund, Viborg Lokalforening (*suppleant*).
- Tage Toft, Danmarks Jægerforbund, Region 2.
- Anders Ahrenfeldt, Landboorganisationerne i Viborg kommune.
- Christian Als, Dansk Skovforening.
- Claus Bo Andreasen, ViborgEgnens Erhvervsråd.
- Peter Brostrøm, Miljøministeriet, Naturstyrelsen.
- Kai O. Andersen, Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg (*næstformand for Rådet – mødeleder*).
- Allan Clifford Christensen, Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg.
- Birthe Marie Harritz, Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg.
- Hans Jørn Laursen, direktør, Viborg Kommune, Teknik & Miljø (*sekretær for Rådet*).
- Jørgen Jørgensen, chef for Natur og Vand, Viborg Kommune, Teknik & Miljø.
- Anders Haugstrup Andersen, sagsbehandler, Viborg Kommune, Teknik & Miljø (*under punkt 2*).
- Jann Ribergaard, biolog/naturformidler, Viborg Kommune, Teknik & Miljø (*referent*).

Gæster:

- Hans Peter Hansen, Center for Adaptiv Naturforvaltning, Aarhus Universitet (*under pkt. 2*).
- Dorthe Poulsen, nabo til Søndre Mose, Viborg (*under pkt. 2*).
- Bente Busk Kjær, nabo til Søndre Mose, Viborg (*under pkt. 2*).
- Rikard Drejer Andersen, nabo til Søndre Mose, Viborg (*under pkt. 2*).
- Rikke Siig, nabo til Søndre Mose, Viborg (*under pkt. 2*).

Afbud/fraværende:

- Jeppe Bo Nielsen, Turistforeningen for Viborg og Omegn.
- Stine Damborg Hust, Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg (*formand for Rådet*).
- Kurt Johansen, Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg.

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden.
2. Fremlæggelse af rapport om hættemågekoloni i Søndre Mose, Viborg v. naboerne.

3. Opfølgning på referatet fra seneste møde ¹, herunder status for Grønt Danmarkskort, problemarter og evaluering af "Viborg-natur-aften" torsdag den 20. februar 2020 (se invitation ²).
4. Orientering om relevante emner fra Klima- og Miljøudvalget.
5. Eventuelt og næste møde.

Referat:

Ad 1. Godkendelse af dagsorden.

Næstformanden bød velkommen, og af hensyn til gæsterne tog man en præsentationsrunde.

Ad 2. Fremlæggelse af rapport om hættemågekoloni i Søndre Mose, Viborg v. naboerne.

Hans Peter Hansen fra Center for Adaptiv Naturforvaltning, Aarhus Universitet samt **Rikard Drejer Andersen og Rikke Siig, naboer til Søndre Mose, Viborg** uddelte rapporten "Hættemåger i gartnerimosen, Viborg" og orienterede ud fra et PPT-oplæg om støj og vandkvalitet i mosen (vedhæftet referatet). Herfra kan nævnes:

Rapporten beskriver følgende:

- Kortlægning af problemets karakter og omfang, som det opleves af de berørte beboere (det er ikke mågerne, men primært larmer fra dem, der er problemet - de først ankomne ca. 100 larmer mest og fortsætter hele sommerhalvåret og stort set døgnet rundt).
- Fælles undersøgelse af de faglige og juridiske aspekter (mågerne er muligvis årsag til dårlig vandkvalitet i mosen, og der er flere beskyttelsesmæssige aspekter).
- Beboernes forslag til en håndtering af problematikken (beboerne er meget positive for at finde en fælles løsning og skal betragtes som en ressource).

Gruppen foreslår, at følgende undersøgelser iværksættes:

- Kortlægning af støjen.
- Fugletællinger.
- Måling af vandkvaliteten.

Gruppen foreslår følgende løsninger:

- Flytning af kolonien.
- Forbedring af naturkvaliteten.

Villy Lauritsen fra Dansk Ornitologisk Forening Nordvestjylland udtalte, at han betragtede sig som forsvarsadvokat for mågerne. Han har stor forståelse for de lokale gener, men man skal være opmærksom på, at området er en meget vigtig og §3-beskyttet naturlokalitet med fisk og mange fugle, som giver store naturoplevelser for besøgende. Forureningen kan skyldes de mange grågæs.

Jens Frydendal fra Danmarks Naturfredningsforening Afdeling Viborg spurgte, om det var et nyt problem, hvor redefaste hættemågerne er, og hvad der var muligt.

Næstformanden spurgte, om flytning var mulig.

¹ <https://kommune.viborg.dk/~media/Kommune/BORGER/Natur-miljoe-og-affald/Mose-hede-og-andre-arealer/DetGroenneRaad/2019/Referat-af-mde-i-det-Grnne-Rd-for-Viborg-Kommune-torsdag-den-12-december-2019.pdf?la=da>

² <https://kommune.viborg.dk/Borger/Natur-miljoe-og-affald/Mose-hede-og-andre-arealer/Det-Groenne-Raad/2020/Temaaften>

Bente Busk Kjær, nabo til Søndre Mose, Viborg svarede, at mågerne flyttede ind i mosen i 2004, efter at et naturgenopretningsprojekt i 1999 havde hævet vandstanden, så en tidligere halvø blev til nogle polde eller småøer, hvor mågerne kunne få fred for bl.a. ræve.

Hans Peter Hansen fra Center for Adaptiv Naturforvaltning, Aarhus Universitet, Villy Lauritsen fra Dansk Ornitologisk Forening Nordvestjylland og Peter Brostrøm fra Miljøministeriet, Naturstyrelsen svarede nogenlunde samstemmende, at mågerne altid går efter den lettest tilgængelig føde og den nemmeste bolig, og at mosen derfor er ideel for dem, da de helst vil være på polde uden ræve. De vil sikkert flytte, hvis man stresser dem i mosen. En strategi kunne være, at man lavede et andet attraktivt sted, der er bedre til dem end mosen, men spørgsmålet er, hvor mange der vil blive tilbage. Og der er regler, der skal overholdes. Fx hvis man vil fjerne øer i mosen.

Anders Haugstrup Andersen og Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø svarede, at en virksomheds indsats formentligt vil betyde indgreb, som kræver en dispensation, som samlet set skal være naturforbedrende, for at den kan gives. Der kan være mulighed for at lave erstatningsnatur, og en flytning sammen med en regulering kan være en mulighed.

Allan Clifford Christensen fra Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg udtalte, at han mere er tilhænger af, at man gør det træls for mågerne at være der.

Tage Toft fra Danmarks Jægerforbund, Region 2 udtalte, at arten er truet, og han foreslog, at man lavede et andet godt sted til mågerne og stressede dem uden at skade andre arter. Det ville fx være godt med en ø i Jordbro Eng sø.

Flemming F. Hansen fra Danmarks Sportsfiskerforbund, Viborg Lokalforening foreslog også øer i Jordbro Eng sø.

Villy Lauritsen fra Dansk Ornitologisk Forening Nordvestjylland udtalte, at hvis man stresser mågerne, vil gå ud over andre arter. Han tror ikke på øer i Jordbro Eng sø.

Christian Als fra Dansk Skovforening foreslog, at man genskaber den tidligere halvø i mosen.

Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø svarede hertil, at det næppe kan kaldes naturforbedring.

Næstformanden afrundede den livlige debat med at konstatere, at det var et fantastisk arbejde, gruppen havde lavet, og at det er vigtigt at holde dialogen i gang, og at politikerne skal træffe en beslutning.

Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø tilføjede, at den videre proces vil blive, at forvaltningen på baggrund af rapporten og denne drøftelse vil lave et oplæg til politikerne.

Ad 3. Opfølgning på referatet fra seneste møde, herunder status for Grønt Danmarkskort, problemarter og evaluering af "Viborg-natur-aften" torsdag den 20. februar 2020.

- **Bemærkninger til referatet:** **Claus Bo Andreasen fra Viborg Egnens Erhvervsråd** var citeret for at spørge, om "Kommunen har en ambition om import af fødevarer?". Han mente, at han havde spurgt, "om kommunen havde ambitioner om øget indkøb af lokale fødevarer for at reducere import af fødevarer?". Korrektionen blev taget til efterretning.
- **Grønt Danmarkskort:** **Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø** oplyste, at Klima- og Miljøudvalget den 30. januar 2020 havde haft en temadrøftelse af sagen, hvor man drøftede forvaltningens oplæg³, og at man kører videre efter tidsplanen i oplægget.

³ <https://kommune.viborg.dk/Politik/Dagsordener-og-referater/Dagsordener-og-referater-fra-byraad-udvalg-raad-naevn-2018til2021/Klima-og-Miljoedudvalget/2020/1/30januar2019202001301200#8>

- **Problemarter:** *Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø* oplyste, at Klima- og Miljøudvalget den 30. januar 2020 havde drøftet forvaltningens redegørelse sagen og havde besluttet følgende ⁴:
 1. at principper for kommunens inddragelse i bekæmpelse af konkrete arter, jf. sagsfremstillingen, følges,
 2. at udvalget følger udviklingen i forhold til sæler og skarver,
 3. at forvaltningen løbende informerer interessenter om at modvirke spredningen af signalkrebs,
 4. at der arbejdes videre med muligheden for at regulere måger (hvor lovgivning giver mulighed for regulering), der hvor de er et problem, og
 5. at jægerens ansøgning om støtte til bekæmpelse af mårhund imødekommes med et beløb på 50.000 kr., idet der ønskes løbende evaluering.

Allan Clifford Christensen fra Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg udtalte, at vi har et problem med måger på flade tage.

Flemming F. Hansen fra Danmarks Sportsfiskerforbund, Viborg Lokalforening oplyste, at foreningen har fået tilladelse til at regulere sæler i Fiskbæk Å, at der er planer om sælskræmmere, og at man har anmodet om mest mulig åbning af sluserne.

Tage Toft fra Danmarks Jægerforbund, Region 2 oplyste, at han - som en opfølgning for det tilskud, som foreningen havde fået af udvalget - på rådets næste møde gerne vil holde et oplæg om foreningens arbejde med regulering af mårhunde.

- **Naturaften:** *Jens Frydendal fra Danmarks Naturfredningsforening Afdeling Viborg* tilkendegav, at han synes, at der havde været for lidt tid, og at en ide til næste år kunne være emnet "vand".

Allan Clifford Christensen fra Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg roste mødet og tilkendegav, at han synes, at det havde været relevant og med gode oplægsholdere, og at mødet godt kunne have været ½-1 time længere.

Christian Als fra Dansk Skovforening tilkendegav, at ambitionen med mødet er fin, og han opfordrede til at fortsætte med det.

Tage Toft fra Danmarks Jægerforbund, Region 2 udtalte, at det havde været rigtig godt.

Peter Brostrøm fra Miljøministeriet, Naturstyrelsen udtalte, det efter hans erfaring er ret unikt blandt kommunernes Grønne Råd at arrangere denne typer møder, og at det er vigtigt. Et godt emne vil være det Grønne Danmarkskort med mulighed for debat.

Claus Bo Andreasen fra ViborgEgnens Erhvervsråd foreslog lavbundsarealer som et emne. Det blev aftalt at sende et link til møderne om landskabsstrategi for Nørreåen ud sammen med referatet (vedhæftet som link ⁵).

Jens Frydendal fra Danmarks Naturfredningsforening Afdeling Viborg og *Christian Als fra Dansk Skovforening* meldte sig til at være med til at arrangere et møde næste år. Forvaltningen indkalder til et planlægningsmøde i efteråret.

- **Træpolitik:** *Christian Als fra Dansk Skovforening* havde spurgt til emnet. *Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø* oplyste, at status var den samme – der kommer noget her i løbet af foråret.
- **Viborg Naturpark:** *Christian Als fra Dansk Skovforening* havde spurgt til emnet. *Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø* orienterede, blandt andet at der nu holdes to årlige møder. Det blev aftalt, at handlingsplanen sendes ud med referatet (se fodnote ⁶). *Tage Toft fra Danmarks Jægerforbund, Region 2* spurgte, at om der med ændringen var sket en indskrænkning i borgernes mulighederne for indflydelse.

⁴ <https://kommune.viborg.dk/Politik/Dagsordener-og-referater/Dagsordener-og-referater-fra-byraad-udvalg-raad-naevn-2018til2021/Klima-og-Miljoeudvalget/2020/1/30januar2019202001301200#5>

⁵ https://kommune.viborg.dk/Borger/Natur,-miljoe-og-affald/Soer-og-vandloeb/Landskabsstrategi_Norraadalen

⁶ https://naturpark.viborg.dk/~media/Kampagner/ViborgNaturpark/projekter/PDF_naturparkforum_nov_2019/Haendlingsplan-2020-Viborg-Naturparkforum.pdf?la=da

Villy Lauritsen fra Dansk Ornitologisk Forening Nordvestjylland supplerede med, at der havde været frustrationer over, at kommunen "æder sig ind på" den gamle Grønne Kvadrant, mens man samtidigt udvider naturparkområdet til hele det blågrønne Ø.

Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø svarede, at der er tale om en anderledes organisering og et bredere perspektiv, samtidig er organiseringen også en understregning af, at det er i det Grønne Råd, at interessenterne kan rådgive Kommunen bredt i forhold til natur- og miljøspørgsmål. Nu er der et strategisk Naturparkforum og arbejdsgrupper, der skal arbejde med konkrete projekter, hvilket faktisk giver større muligheder. Den langsigtede ambition er fortsat at blive en naturpark i Friluftsrådets regi. Derfor er arbejdet med Nørreåen vigtigt, og der kan vi måske få hjælp af den Danske Naturfond.

Ad 4. Orientering om relevante emner fra Klima- og Miljøudvalget ⁷.

Næstformanden orienterede og udbad sig bemærkninger:

- **Opfølgning på temamødet om iltning af Hald Sø den 22. januar 2020:**
Villy Lauritsen fra Dansk Ornitologisk Forening Nordvestjylland udtalte, at der havde været mange kloge hoveder, men at man savner en konklusion. Hvad er virkningen af iltten?
Allan Clifford Christensen fra Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg svarede, at anlægget skal vedligeholdes bedre, og at skarven måske kan have en betydning.
Jørgen Jørgensen fra Viborg Kommune, Teknik & Miljø svarede, at forvaltningen fik mange gode input og samler op. Måske kan der blive tale om "en kold tyrker", hvor man helt stopper med iltningen, og hvor søen efter en kortere eller længere periode indstiller sig i en ny balance, men det skal vurderes nærmere i forhold til, hvor meget tilstanden forværres, og tidshorisonten herfor.
- **Vindmøller ved Vinge:** Sagen er på vej i Byrådet.
Allan Clifford Christensen fra Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg udtalte, at hvis vi skal i mål med den grønne omstilling, skal vi have landbaserede vindmøller. Vi har ikke råd til at begrænse antallet af dem. Han undrer sig over, at Danmarks Naturfredningsforening er imod dem. Der er meget sognerådspolitik i det her.
Jens Frydendal fra Danmarks Naturfredningsforening Afdeling Viborg svarede, at havvindmøller er bedre end landbaserede vindmøller. DN er ikke principielt modstander af landbaserede vindmøller, men de skal placeres, hvor de gør mindst mulig skade, og dermed fx ikke på sædgæssenes trækruter ved Vinge.
- **Solcelleanlæg:** **Næstformanden** udtalte, at vi kommer til at diskutere dem. De er ikke pæne og tager meget land.
Christian Als fra Dansk Skovforening spurgte, hvad kommunens holdning er til dem. Er det entreprenørstyret?
Allan Clifford Christensen fra Viborg Kommunes Klima- og Miljøudvalg svarede, at kommunen entydigt træffer beslutningerne. Han tilføjede, at man jo skal være opmærksom på, at en kommuneplan er en variabel størrelse, der revideres, når der foreligger ny viden. Det blev aftalt at sætte emnet på næste møde.

Ad 5. Eventuelt og næste møde.

Næste møde er onsdag den 13. maj 2020 kl. 15.00-17.

Gudenåregulativet og problematikken om høj vandstand i Gudenåen ved Bjerringbro blev kort drøftet. Det blev aftalt at sætte emnet på næste møde.

Derudover holder **Tage Toft fra Danmarks Jægerforbund, Region 2** som aftalt et oplæg om foreningens arbejde med regulering af mårhunde, ligesom solcelleanlæg bliver et punkt. Alle er velkomne til at indsende forslag til punkter.

Mødet slut ca. kl. 16.30.

⁷ <https://kommune.viborg.dk/Politik/Dagsordener-og-referater/Dagsordener-og-referater-fra-byraad-udvalg-raad-naevn-2018til2021/Klima-og-Miljoedudvalget>